

การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

**The Collaborative Governance that Affect Knowledge Management based
on Local Wisdom : A Case Study of Khuanlang Pomelo
Garden, Songkhla Province**

วิศรุตฯ ทองแถมแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Wisaruta Thongkamkaew

Songkhla Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: wisaruta.th@skru.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา 2) เพื่อรวบรวม และถ่ายทอดชุดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีสวนส้มโอหอมควนลังจากกระบวนการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ 32 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารเทศบาลเมืองควนลัง 1 คน 2) ผู้บริหารโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ 1 คน 3) บุคลากรเกษตรอำเภอหาดใหญ่ 1 คน และ 4) เกษตรกรเจ้าของสวนส้มโอหอมควนลัง 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือมีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_1 = 0.975$, $p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยอิทธิพลของการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือสามารถอธิบายการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 95.0 และ 2) เพื่อให้มีความยั่งยืน ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างชาวสวนกับชาวสวนด้วยกัน การเสนอโครงการจากความเห็นของชุมชนต่อเทศบาลเมืองควนลัง เพื่อให้รัฐมีกระบวนการดูแลในเรื่องของการพัฒนาสายพันธุ์หรือ

* วันที่รับบทความ : 3 พฤษภาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 10 มิถุนายน 2566; วันตอบรับบทความ : 11 มิถุนายน 2566

Received: May 3 2023; Revised: June 10 2023; Accepted: June 11 2023

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาและได้รับการรับรองตาม

แนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

COA No. 011/2564 REC No. 010/64

การดำรงสายพันธุ์ให้คุณภาพคงที่ และ การให้ทางชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการประเมินในกิจกรรม Open House ของโรงเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือ; การจัดการความรู้; ภูมิปัญญาท้องถิ่น; สวนส้มโอหอม
ควนล้ง; จังหวัดสงขลา

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study the collaborative governance that affects knowledge management in local wisdom: a case study of Khuanlang Pomelo Garden, Songkhla Province, 2) To collect and transfer the body of knowledge set, local wisdom in the case of Khuanlang Pomelo Garden from the collaborative management process. This research used Mixed Methods Research such as Quantitative Research and Qualitative Research. The sample group for the quantitative research consisted of 32 teachers and educational personnel at Hatyairatprachasun school. The key informants for the interviews were 8 people: 1) an administrator of Khuanlang Municipality , 2) an administrator of Hatyairatprachasun school, 3) an Agriculture Personnel, and; 4) 5 farmers who own a Khuanlang Pomelo Garden. Data were analyzed using simple regression analysis and content analysis.

The findings revealed that 1) The collaborative governance affected knowledge management based on local wisdom significantly at 0.001 level which were related in the same direction ($\beta_1 = 0.975$, $p < 0.001$) It was based on the research hypothesis. The influence of collaborative management was able to explain 95.0% of local knowledge governance, and 2) Knowledge should be exchanged among farmers for sustainability. The project proposal from the community's point of view to Khuanlang Municipality is for the state to have a moderation process of the development of the species or to maintain a stable quality of the species, and the involvement of the community in the school's Open House assessments.

Keywords: The Collaborative Governance; Knowledge Management; Local Wisdom; Khuanlang Pomelo Garden; Songkhla Province

บทนำ

มรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นเสมือนสิ่งที่อยู่คู่กับการดำเนินวิถีชีวิตของผู้คนมาอย่างช้านาน โดยเป็นความคิดทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งสามารถดำรงอยู่ได้ยั่งยืนในบริบทสังคมไทยอันเป็นสังคมเก่าแก่ที่ปรากฏภูมิปัญญาอยู่เป็นจำนวนมาก โดยนอกจากจะแสดงความเป็นไทย เป็นเอกลักษณ์ไทยอย่างหนึ่งแล้วยังเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญและพัฒนาการของคนในชาติ เพราะถือว่าภูมิปัญญาเป็นสิ่งละเอียดอ่อน ชาติที่เจริญแล้วมักมีสังคมที่สงบสุขร่มเย็น ไม่ระส่ำระสาย ี่ความเป็นอิสระ จึงสามารถสร้างสรรค์และสั่งสมภูมิปัญญาเฉพาะตนขึ้นมาได้ (จักรพันธ์ โสมเกษตริน, 2551 อ้างใน เอกรัฐ พิลา, 2558 : 175) ดังนั้น การสร้างความยั่งยืนทางวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวแปรสำคัญ คือ สถานศึกษาที่ชุมชน กล่าวคือ โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมโยงการเจริญเติบโต การสร้างความองงาม การบ่มเพาะ กลุ่มเกลาทาง

วัฒนธรรมให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งให้เห็นถึง การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยในกระบวนการดังกล่าวภาครัฐมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ภายใต้แนวคิดกลไกในการขับเคลื่อนที่ต้องอาศัยความร่วมมือ หรือ ที่เรียกว่า การประสานความร่วมมือ (Collaboration) ในการพัฒนาบริหารจัดการระหว่างภาคส่วน

การประสานความร่วมมือ (Collaboration) เริ่มแรกถูกมองว่าเป็นเพียงกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ (Informal) ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ (Accidental) ทางการบริหารเท่านั้น (Gash, 2016 อ้างใน ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์, 2560 : 287) ภายหลังจากได้มีการพัฒนากระแสความสนใจในเรื่องการประสานความร่วมมือ (Collaborating) ด้วยการเน้นให้เห็นว่า การประสานความร่วมมือนั้นเป็น “ปทัสถานทางสังคมใหม่ (A New Social Norm)” ที่ไม่ว่านักปฏิบัติหรือนักวิชาการควรหันมาสนใจ เพราะจะเป็นทางออกของปัญหาที่เกิดจากการบริหารกิจการสาธารณะในรูปแบบเดิม จึงพัฒนามาเป็นแนวคิดการจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (Collaborative Governance) ซึ่งเป็นลักษณะความร่วมมือเชิงนโยบาย (Collaborative Policy) โดยการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Interagency Collaboration) ด้วยความร่วมมือเชิงนโยบายในรูปแบบของโรงเรียนกับชุมชนนั้น ซึ่งมีกลไกภาครัฐเข้ามาขับเคลื่อน สิ่งที่เป็นจุดยึดเหนี่ยวในการสร้างความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรมได้จากการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการแสดงให้เห็นถึง การประยุกต์ “ความสร้างสรรค์” และ “ความรู้” ในการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งการก่อรูปความคิดใหม่ๆ และความสามารถที่จะประยุกต์ใช้ความคิดใหม่ๆ เหล่านี้ไปใช้ให้เกิดการผลิตผลงานใหม่ๆ ซึ่งจะมีความสำคัญต่อการสนับสนุนความเจริญเติบโตจากการก่อเกิดนวัตกรรมและการเพิ่มผลิตภาพใหม่ ๆ ได้ (สายสุตา เตียเจริญและคณะ, 2560 : 1373) ด้วยเหตุนี้บทบาทของภาคการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นองค์กรที่ชุมชนให้ความไว้วางใจมากที่สุดต่อการเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนได้ ด้วยการเป็นแหล่งเรียนรู้ การอนุรักษ์ ถ่ายทอด ประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นถ่ายทอดเชื่อมโยงลงไปสู่เด็กและเยาวชน (นักเรียน) ในชุมชนให้เกิดการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม อาชีพ ภูมิปัญญาทางด้านอาหาร แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชน เป็นต้น ก่อให้เกิดความรัก ความภูมิใจ และ ความหวงแหนต่อบ้านเกิดหรือแผ่นดินเกิดของตนเอง ทำให้เกิดความผูกพันและแรงบันดาลใจในการพัฒนาบ้านเกิดของตนเองให้มีความเจริญรุ่งเรือง (สายสุตา เตียเจริญและคณะ , 2560 : 1374)

การบริหารงานตามแนวทางภาครัฐขับเคลื่อนด้วยกลไกแนวคิดประสานความร่วมมือผ่านการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างสัมพันธภาพในการทำงานของภาครัฐที่ผ่านความร่วมมือของทุกฝ่ายโดยอาศัยความเข้าใจ หรือ การตกลงร่วมกัน มีการรวบรวมกำลังความคิด วิธีการเทคนิค และ ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งเรียกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสนับสนุนงานร่วมกันเพื่อให้เกิด

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้ ในกรณีของเทศบาลเมืองควนลัง ซึ่งเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีชื่อเสียงทางอาชีพเกษตรกรรม ทั้งกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ชนิดของการกสิกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว การทำสวนยางพารา การทำสวนส้มโอ สวนมะพร้าว สวนทุเรียน และการปลูกผักสวนครัว ผลผลิตที่สำคัญและมีชื่อเสียง ได้แก่ ส้มโอหอมควนลัง กล้วยหอม ส้มเซ็ง มะพร้าวน้ำหอม ส่วนการเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงสัตว์แบบปล่อยให้หาอาหารตามธรรมชาติในบริเวณที่ไม่มากนัก ซึ่งเลี้ยงไว้ใช้งานบริโภคและจำหน่ายในบางส่วน ได้แก่ สุกร เป็ด และ ไก่ รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป ได้แก่ ค้าขาย งานบริการ และรับราชการ (เทศบาลเมืองควนลัง, 2563 : ออนไลน์) กล่าวได้ว่า จากสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางเกษตรกรรม ผู้วิจัยได้ให้ความสนใจในกรณีของส้มโอหอมควนลัง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน โดยสามารถพัฒนาอาชีพและยกระดับรายได้ของเกษตรกรและประชาชนของเทศบาลเมืองควนลังได้ เนื่องจาก ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส้มโอหอมควนลัง จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2559 เป็นผลไม้หนึ่งเดียวของจังหวัดสงขลาที่ได้รับ GI อีกทั้งมีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรแบบครบวงจร โดยมีจุดถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการผลิตและฟื้นฟู สวนส้มโอหอมควนลัง ถือได้ว่า เป็นสินค้าทางการเกษตรของดีตำบลควนลัง ซึ่งเทศบาลเมืองควนลังได้ให้การส่งเสริมประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก เช่น การจัดงานมหกรรมส้มโอหอม การประกวดและการให้รางวัลส้มโอหอมควนลังที่มีคุณภาพของเกษตรกร เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรที่ได้รับการสนับสนุนให้ออกสู่ตลาดในระดับสากล อีกทั้ง การพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีท้องถิ่น นำไปสู่การพัฒนาการเกษตรที่ปลอดภัยและยั่งยืนได้ (เทศบาลเมืองควนลัง, 2563 : ออนไลน์)

จากประเด็นดังกล่าว ในกระบวนการความร่วมมือของภาครัฐกับท้องถิ่น ที่มีโรงเรียนกับชุมชนเป็นตัวแปรขับเคลื่อนการจัดการภูมิปัญญาความรู้จากทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ เป็นการดึงศักยภาพของชุมชนจากความโดดเด่นของภูมิปัญญาทางการเกษตรที่มีคุณภาพ ด้วยการบริหารงานการขับเคลื่อนกลไกโดยเทศบาลเมืองควนลังได้มีทำเลที่ตั้งใกล้กับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทางด้านความรู้ โดยได้ให้โรงเรียนเป็นแหล่งศูนย์กลางในการหล่อหลอมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเยาวชนในชุมชนซึ่งเป็นวัยที่กำลังจะก้าวข้ามสู่ความเป็นผู้ใหญ่อันเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต เหตุผลดังกล่าว ภาครัฐเทศบาลเมืองควนลัง ภายใต้กระบวนการดำเนินงานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งเกษตรกรอำเภอ โรงเรียน และ ประชาชนในชุมชน จึงมีความสำคัญต่อการเป็นผู้มีบทบาทในการกลมกลืน ถ่ายทอด และสร้างความตระหนักด้วยการขับเคลื่อน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกรณีของส้มโอหอมควนลัง ซึ่งมีชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เป็นการก่อให้เกิดความยั่งยืนของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับชุมชน

จากสภาพปัญหาข้างต้น จึงทำให้นักวิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา เพื่อการอนุรักษ์ถ่ายทอด และ การสร้างความตระหนักในองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยอาศัยกระบวนการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียน ทั้งนี้ เป็นการสร้างนวัตกรรมทางองค์ความรู้ที่มาจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ โรงเรียนกับชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อรวบรวม และ ถ่ายทอดชุดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีสวนส้มโอหอมควนลังจากกระบวนการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือ

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ จากจำนวนประชากรทั้งหมด 37 คน (โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์, 2563 : ออนไลน์) ข้อมูลสืบค้น ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2563 ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเทียบตารางเครซีและมอร์แกน (Robert V.Krejcie and Daryle W.Morgan, 1970 : 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์รายบุคคลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามวิธีของ Nastasi and Schensul (2005 อ้างใน ประไพพิมพ์ สุวีริสสินนท์ และ ประสพชัย พสุนนท์, 2559 : 43) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการสัมภาษณ์รวมทั้งหมด 8 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารเทศบาลเมืองควนลัง จำนวน 1 คน
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ จำนวน 1 คน
- 3) บุคลากรเกษตรอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 1 คน
- 4) เกษตรกรเจ้าของสวนส้มโอหอมควนลัง จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยแนวความคิดทางทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ทฤษฎี แนวคิด เอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาสรุปเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

แบบสอบถาม สำหรับการเก็บข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ ทั้งนี้ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะคำถามให้เลือกตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ในการประเมิน ซึ่งมีระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ

ตอบ	มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ตอบ	มาก	ให้	4	คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ตอบ	น้อย	ให้	2	คะแนน
ตอบ	น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบสัมภาษณ์ สำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคล กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แนวคำถามมีรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

3. การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

1) นำแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ที่สร้างนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม และ เที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การตรวจค่า IOC ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน สำหรับการตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือการวิจัย โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) ซึ่งเกณฑ์ต้องมากกว่า 0.5 ข้อคำถามจะสามารถนำไปใช้ได้ โดยผลการวิเคราะห์ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2) นำแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ที่แก้ไขปรับปรุงทั้งเนื้อหาและภาษาไปทดสอบ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยทดลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ พิทยาคม จำนวน 30 คน มีเกณฑ์ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นต้องมากกว่า 0.7 ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.994 โดยแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น เชื่อถือได้สำหรับการนำไปดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยเป็นลักษณะของการหว่านแบบสอบถามทางระบบออนไลน์ โดยการสแกน QR Code หรือ Link Google Form

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิจัยเชิงปริมาณ

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลระดับคะแนน ผู้วิจัยได้ยึดหลักการกระจายแบบปกติข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน (Best, J. W., 1997 : 190) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) คือ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} = 0.05$

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ

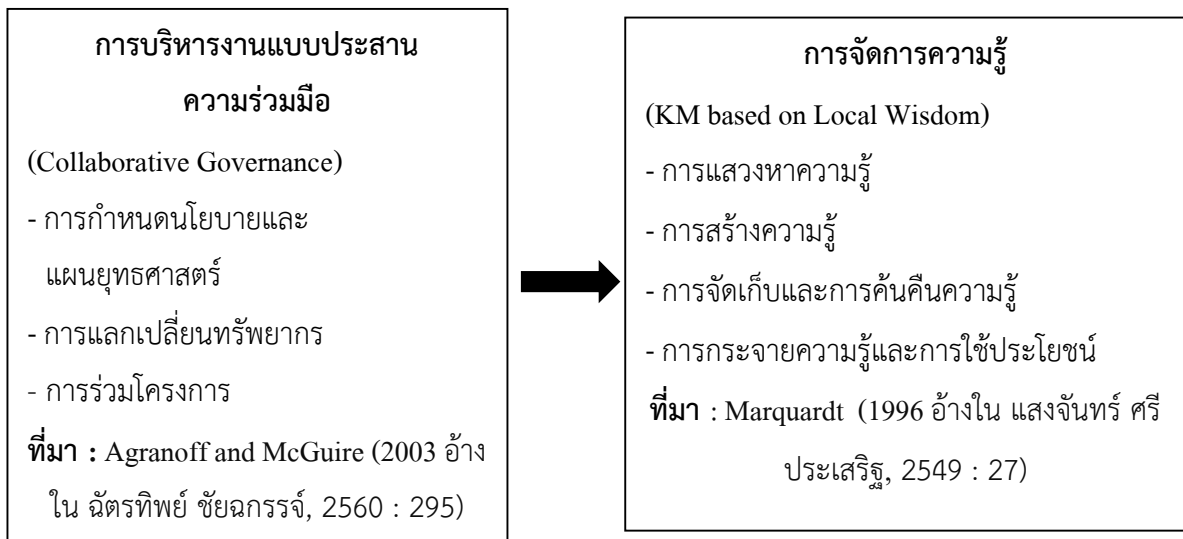
การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

สมมุติฐานของการวิจัย : การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือมีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิ
 ปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม (การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น)	
	P – Value	Coefficients (Beta)
การบริหารงานแบบประสาน ความร่วมมือ	0.000	0.975***

Adjusted R Square = 0.950 Constant = 5.095 F = 585.705 Sig = 0.000 n = 32

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือมีผลต่อการจัดการความรู้
 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยม
 ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_1 = 0.975$, $p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยอิทธิพล
 ของการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือสามารถอธิบายการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ
 95.0

2. รวบรวม และ ถ่ายทอดชุดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีสวนส้มโอหอมควนลังจาก
 กระบวนการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือ

1) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 เป็นต้นมา เทศบาลเมืองควนลังได้มีความคิดริเริ่มที่จะฟื้นฟูส้มโอของตำบลควน
 ลังและมีการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งเป็นเกษตรกรในชุมชนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับ
 เทศบาลเมืองควนลัง และในปี พ.ศ.2562 ส้มโอหอมควนลังได้รับ GI สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบัน มี
 การต่อยอดโครงการพัฒนาการผลิตส้มโอหอมควนลัง ภายใต้นโยบายด้านเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ของ
 เทศบาลเมืองควนลัง และสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น รองรับการเจริญเติบโตเป็น
 เมืองใหญ่ของควนลัง

2) บทบาทความร่วมมือระหว่างชุมชน กับ เทศบาลเมืองควนลัง มีการประชุมร่วมกันตลอดตั้งแต่เริ่มต้นเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อให้ได้ส้มโอที่มีผลผลิตผลทั่วกันทุกสวน เพื่อให้ได้มีการจัดงานโปรโมทส้มโอหอมควนลัง ทั้งการกำหนดนโยบายร่วมกัน การดูแลรักษาส้มโอหอมควนลัง อีกทั้ง บทบาทเกษตรอำเภอเข้ามาช่วยดูแลเรื่อง GI (สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์) และส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) เพื่อให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดี และบทบาทของโรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะแหล่งการเรียนรู้ ให้นักเรียนเข้าไปดูกระบวนการวิธีการปลูก และการผลิต เป็นสินค้าหรือกระบวนการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสวนส้มโอ พาไปลงพื้นที่จริงในรายวิชาการงานอาชีพ หรือกลุ่มชุมนุมที่สนใจ เมื่อทางเทศบาลได้มีการจัดงานนิทรรศการ ทางโรงเรียนก็ได้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย มีการอำนวยความสะดวกที่และให้นักเรียนไปช่วยงาน ซึ่งทางโรงเรียนและทางเทศบาลได้มีการจัดประชุมร่วมกัน และเมื่อเทศบาลมีกิจกรรมก็จะเชิญในส่วนทางโรงเรียนเข้าร่วมด้วย

3) เป็นการถ่ายทอดจากครอบครัวสู่รุ่นลูกหลาน ปลูกฝังให้มีความชอบตั้งแต่เด็ก มีความคุ้นเคยกับสวนส้มโอหอม ให้เล็งเห็น และตระหนักถึงประโยชน์ของส้มโอหอมที่มีต่อชุมชน

4) แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือที่เหมาะสมสำหรับทุกฝ่ายต่อการจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา ให้มีความยั่งยืน ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างชาวสวนกับชาวสวนด้วยกัน การเสนอโครงการจากความเห็นของชุมชนต่อเทศบาลเมืองควนลัง เพื่อให้รัฐมีกระบวนการดูแลในเรื่องของการพัฒนาสายพันธุ์หรือการดำรงสายพันธุ์ให้คุณภาพคงที่ และการให้ทางชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการประเมินในกิจกรรม Open House ของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือมีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($\beta_1 = 0.975$, $p < 0.001$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย โดยอิทธิพลของการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือสามารถอธิบายการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 95.0 อภิปรายผลได้ว่า จากการสัมภาษณ์ข้อมูลสนับสนุนในเรื่องมีการขับเคลื่อนร่วมกันในการผลักดันเรื่องส้มโอหอมควนลัง เพื่อให้เป็นพืชเศรษฐกิจในการสร้างรายได้และความเจริญเติบโต มีชื่อเสียงให้กับตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเมื่อพิจารณาจากผลการสัมภาษณ์การวิจัยเชิงคุณภาพประกอบอภิปรายได้ว่า ตำบลควนลัง ในส่วนชุมชนส้มโอหอมควนลัง ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโดยมีทั้งหมด 6 หมู่บ้าน มีประธานกรรมการ และได้จัดตั้งรองประธานกรรมการหมู่ละ 1 คน เพื่อความสะดวกของการติดต่อ

ข้อมูล และบทบาทการดำเนินงาน ทางกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองควนลัง จะมีการประชุมร่วมกันตลอด กับคณะกรรมการเกษตรกรเจ้าของสวนส้มโอหอม ตั้งแต่เริ่มต้นเก็บเกี่ยวผลผลิต ว่าจะให้ตัวส้มโอได้มีผลผลิตกันทั่วทุกสวน เพื่อจะได้มีการจัดงานประชาสัมพันธ์ส้มโอหอมของควนลังได้พร้อมกัน ซึ่งทางเกษตรกรจะมีการประชุมเฉพาะเจ้าของสวนกันเองก่อน และเจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมจะมีการเรียกไปประชุมกันที่เทศบาลเมืองควนลัง อีกทั้ง ทางเทศบาลเมืองควนลังจะลงมาดูแลในทุกๆ ส่วน เช่น การจัดการดูแล ถ่ายรูปและนำไปประชาสัมพันธ์ ในการวางแผนต่อไป นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานศูนย์วิจัยและการเกษตรเข้ามามีส่วนร่วม พาณิชย์จังหวัดเข้าช่วยเหลือในเรื่องของแพ็คเกจ โดยการทำกล่องให้ ของกรมทางทรัพย์สินทางปัญญา อีกทั้ง ในส่วนของเกษตรอำเภอหาดใหญ่ ได้มีการจัดการประชุมยื่นเรื่องการทำ GI ซึ่งได้มีการเชิญท่านเกษตรอำเภอหาดใหญ่และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องของสำนักงาน เข้าไปร่วมประชุมกำหนดกฎเกณฑ์ ลงพื้นที่ในการประเมินลักษณะส้มโอ ประเมินการปลูก เป็นลักษณะที่ทางเทศบาลมีแผนและขั้นตอนของกฎเกณฑ์ที่วางไว้แล้ว และได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มาร่วมด้วย โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมวิชาการการเกษตร (สำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่) ในการส่งเสริมเกษตรกร เช่น เรื่องของการจัดการการปลูกส้มโอของควนลัง ให้มีคุณภาพและปลอดภัยทั้งในส่วนของเกษตรกร และส่วนของผู้บริโภค ทางหน่วยงานได้มีการไปร่วมส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี เป็นการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมสำหรับสวนส้มโอควนลัง การส่งเสริมทางการตลาดร่วมกับเทศบาลเมืองควนลัง ซึ่งส้มโอหอมเป็นพืช GI ผลไม้ชนิดแรกของจังหวัดสงขลา และในความร่วมมือของบริบทโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมในลักษณะแหล่งการเรียนรู้ ให้นักเรียนเข้าไปดูกระบวนการและวิธีในการปลูก และการผลิต เป็นสินค้าหรือกระบวนการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสวนส้มโอ พาไปลงพื้นที่จริงในรายวิชาการงานอาชีพ หรือกลุ่มชุมนุมที่สนใจ เมื่อทางเทศบาลเมืองควนลังได้มีการจัดงานนิทรรศการและทางโรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย มีการอำนวยความสะดวกและมีให้นักเรียนไปช่วยงานทางโรงเรียนและทางเทศบาลเมืองควนลังได้มีการจัดประชุมกัน เมื่อเทศบาลมีกิจกรรมก็จะเชิญในส่วนทางโรงเรียนเข้าร่วมด้วย ในการกระจายข้อมูลแลกเปลี่ยนความรู้จะขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในรายวิชาการงานอาชีพ และในห้องสมุดสามารถเข้าไปค้นคว้าได้ซึ่งมีหลายอย่างที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งทางโรงเรียนได้มีวิชาท้องถิ่นมีการรวบรวมความรู้ไว้หลากหลาย รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ของชุมชน อีกทั้ง ทางโรงเรียนให้ชุมชนมาประเมินในงาน Open House ด้วยอีกทาง โดยผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Chartchai Na Chiangmai (2017 : 175-180) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง *Creating efficient collaboration for knowledge creation in area-based rural development* โดยผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน พบว่า การทำงานร่วมกันในการสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการออกแบบกระบวนการทำงานร่วมกันใหม่เพื่อเพิ่มการขับเคลื่อนของข้อมูลและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ทำงานร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมด้วยการ “เชื่อมโยงและเรียนรู้” ตามบริบทขององค์ความรู้ที่สร้างขึ้นในท้องถิ่น และนำมาเป็นกระบวนการในการ

ปรับปรุงการทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับ เอื้ออนุช ถนอมวงษ์,ทิพย์วัลย์ สุรินยา,งามลมัย ผิวเหลือง,นรุต์มพรประสิทธิ์ และ วิเชียร ปรีชาธรรมวงศ์ (2561 : 115-126) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเยาวชน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยส่งผ่านความผูกพันต่อชุมชน นั่นคือเมื่อเยาวชนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว โรงเรียน และชุมชน จะมีความรู้สึกผูกพันกับชุมชนที่ตนอยู่อาศัยมากขึ้น และส่งผลให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

2. รวบรวม และ ถ่ายทอดชุดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีสวนส้มโอหอมควนลังจากกระบวนการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือ

จากผลการวิจัยได้ข้อค้นพบสรุปว่าเพื่อให้มีความยั่งยืน ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างชาวสวนกับชาวสวนด้วยกัน มีการเสนอโครงการจากความเห็นของชุมชนต่อเทศบาลเมืองควนลัง เพื่อให้รัฐมีกระบวนการดูแลในเรื่องของการพัฒนาสายพันธุ์หรือการดำรงสายพันธุ์ให้คุณภาพคงที่ และ การให้ทางชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการประเมินในกิจกรรมของโรงเรียน อภิปรายผลการวิจัยได้ว่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่สนับสนุนเหตุผลว่า ในปัจจุบันมีการต่อยอดโครงการพัฒนาการผลิตส้มโอหอมควนลัง ภายใต้นโยบายด้านเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ของเทศบาลเมืองควนลัง และสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น รองรับการเจริญเติบโตเป็นเมืองใหญ่ของควนลัง อีกทั้งทางของโรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะแหล่งการเรียนรู้ ให้นักเรียนเข้าไปดูกระบวนการและวิธีในการปลูก และการผลิต เป็นสินค้าหรือกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวนส้มโอ พาไปลงพื้นที่จริงในรายวิชาการงานอาชีพ หรือกลุ่มชุมนุมที่สนใจ เมื่อทางเทศบาลได้มีการจัดงานนิทรรศการและทางโรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณที่อิทธิพลของการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือมีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 95.0 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ A. Krause , T. Becker , P.H. Feindt , C. Huyghe , A. Van den Pol-van Dasselaar and M. O'Donovan (2021 : 270-278) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Towards sustainable European grassland farming with Inno4 Grass: an infrastructure for innovation and knowledge sharing พบว่า คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของผู้วิจัย โดยเป็นการนำเสนอความยั่งยืนด้วยการนำภูมิปัญญาทางการเกษตรมาเป็นนวัตกรรมในการจัดการและการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาพืชผลทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพเป็นพืชทางเศรษฐกิจได้ ด้วยกระบวนการการทำงานที่ร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน รัฐ และ เครือข่ายทางวิชาการ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้เฉพาะของพื้นที่ในการจัดการเพาะปลูกและการสร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกัน

ดังนั้น การที่ผลการวิจัยการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือมีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในกรณีของสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา ได้แสดงให้เห็นถึง การก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้นโยบายด้านเศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้ของประชาชนในชุมชนพื้นที่เทศบาลเมืองควนลังกับการรองรับกับความเจริญเติบโตของเมือง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา สวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เทศบาลเมืองควนลังควรสร้างช่องทางให้เกษตรกรสวนส้มโอหอมควนลัง ได้มีการเสนอการเขียนโครงการจากปัญหาหรืออุปสรรคเพื่อแก้ไขปัญหาให้มีการดำเนินงานเรื่องการจัดการสวนส้มโอหอมให้มีการกำหนดนโยบายพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น เช่น ปลูกต่อผลส้มโอ การจัดการเรื่ององค์ประกอบของดิน เรื่องการดูแลศัตรูพืช ที่เทศบาลเมืองควนลังควรเปิดช่องทางให้เกษตรกรสามารถของบประมาณได้ หากตักตักมาได้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีกระบวนการดูแลในเรื่องของการพัฒนาสายพันธุ์หรือการดำรงสายพันธุ์ให้คุณภาพคงที่

2) ในการทำงานร่วมกันของภาครัฐด้วยกัน ควรมีปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน เช่น ในเรื่องของการพัฒนาการส่งเสริมการตลาด ที่ควรมีแผนบูรณาการในส่วนของแผนดำเนินงาน เพื่อให้ทราบทิศทางในการจัดงานดำเนินงานร่วมกัน และ การสรุปงานประจำปีเพื่อการทราบถึงข้อปรับปรุง แนวโน้มในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

3) ควรมีโครงการที่เทศบาลเมืองควนลังร่วมมือกับโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ให้มากขึ้น เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาส มีช่องทางในการเรียนรู้ และได้รับการหล่อหลอมในภูมิปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) การขับเคลื่อนตามแผนทิศทางเพื่อให้คงความตำนาน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของสวนส้มโอหอมควนลัง โดยการมีส่วนร่วมของเทศบาลเมืองควนลัง หมู่ที่ 4 ให้เป็นแปลงสาธิตศึกษาดูงานมีความพร้อมทุกด้าน ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมภายนอกเพื่อให้ทุกอย่างคงอยู่ให้ได้มากที่สุด

2) การจัดกิจกรรม Open House ของโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ ควรมีการเชิญเกษตรกรสวนส้มโอหอมควนลัง ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนมาประเมินในกิจกรรมงานของโรงเรียนทุกปี เพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินงานให้มีความยั่งยืน

3) การแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างชาวสวนกับชาวสวนด้วยกัน โดยในการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ เพื่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสวนส้มโอหอมควนลังอย่างต่อเนื่อง

4) การหล่อหลอมให้เยาวชนในชุมชนมีความชอบตั้งแต่เด็ก มีความคุ้นเคยกับสวนส้มโอหอม ให้
เลี้ยงเห็น และตระหนักถึงประโยชน์ของส้มโอหอมที่มีต่อชุมชน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาในประเด็นพืชผลทางการเกษตรอื่นที่มีความสำคัญกับควนลัง เช่น ข้าว เพื่อให้
มีความครอบคลุมในการนำผลการศึกษาไปพัฒนาให้เทศบาลเมืองควนลังมีชื่อเสียง และ เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาในกรณีศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อื่น เพื่อได้มิติประเด็นใหม่ ๆ เกี่ยวกับการ
การบริหารงานแบบประสานความร่วมมือในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) ควรมีการศึกษาวิจัยการประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงานของความร่วมมือเกี่ยวกับการ
จัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสวนส้มโอหอมควนลัง จังหวัดสงขลา

4) ควรมีการศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานแบบประสานความร่วมมือต่อการจัดการ
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแยกเป็นรายด้านในการศึกษาครั้งต่อไป โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มที่
นอกเหนือไปจากบุคลากรของรัฐ เพื่อให้ได้ความเห็นครบทุกกลุ่ม

5) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน เพื่อให้ได้แนวคิด
แบบองค์รวมที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์. (2560). การจัดการปกครองแบบประสานความร่วมมือ (collaborative governance) :

แนวคิด วรรณกรรมคัดสรร และคำสำคัญ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10
(3), 286-298.

เทศบาลเมืองควนลัง.(2563). ของดีเมืองควนลัง. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา
<http://www.khuanlang.go.th/gallery/detail/37082/data.html>

เทศบาลเมืองควนลัง.(2563).ข้อมูลพื้นฐาน. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2563. แหล่งที่มา
<http://www.khuanlang.go.th/content/information/1>

ประไพพิมพ์ สุธีวสินนนท์ และ ประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิง
คุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 29 (2), 31-48.

โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์.(2563). ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชา
สรรค์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2564. แหล่งที่มา https://data.bopp-obec.info/web/index_kru.php?School_ID=1090550515

สายสุดา เตียเจริญ และคณะ.(2560). รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษาเพื่อ
พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และความยั่งยืนของชุมชน. *Veridian E-Journal, Silpakorn
University*. 10 (3), 1371-1392.

- แสงจันทร์ ศรีประเสริฐ.(2549). กลยุทธ์การนำการจัดการความรู้มาใช้พัฒนาความได้เปรียบในการแข่งขันของ
ธนาคารพาณิชย์ไทย : ศึกษาธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน). มหาสารคาม: คณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เอกรัฐ พิลา. (2558). การระดมทรัพยากรชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนใน
กลุ่มสหวิทยาเขต 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. *วารสารวิชาการ
ศรีปทุม ชลบุรี*. 16 (3), 173-181.
- เอื้ออนุช ถนอมวงษ์ และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเยาวชน
อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา. *Journal of the Association of Researchers*. 23 (1),115-
126.
- A. Krause , T. Becker , P.H. Feindt , C. Huyghe , A. Van den Pol-van Dasselaar and M.
O'Donovan .(2021) . Towards sustainable European grassland farming with
Inno4Grass: an infrastructure for innovation and knowledge sharing. *Irish Journal of
Agricultural and Food Research*. 59 (2), 270-278.
- Best, J. W. (1997). *Research in Education (3rd ed.)*. Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall.
- Chartchai Na Chiangmai. (2017). Creating efficient collaboration for knowledge
creation in area-based rural development. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38
(2017), 175-180.
- Robert V.Krejcie & Daryle W.Morgan.(1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement. 30 (3), 607 – 610.